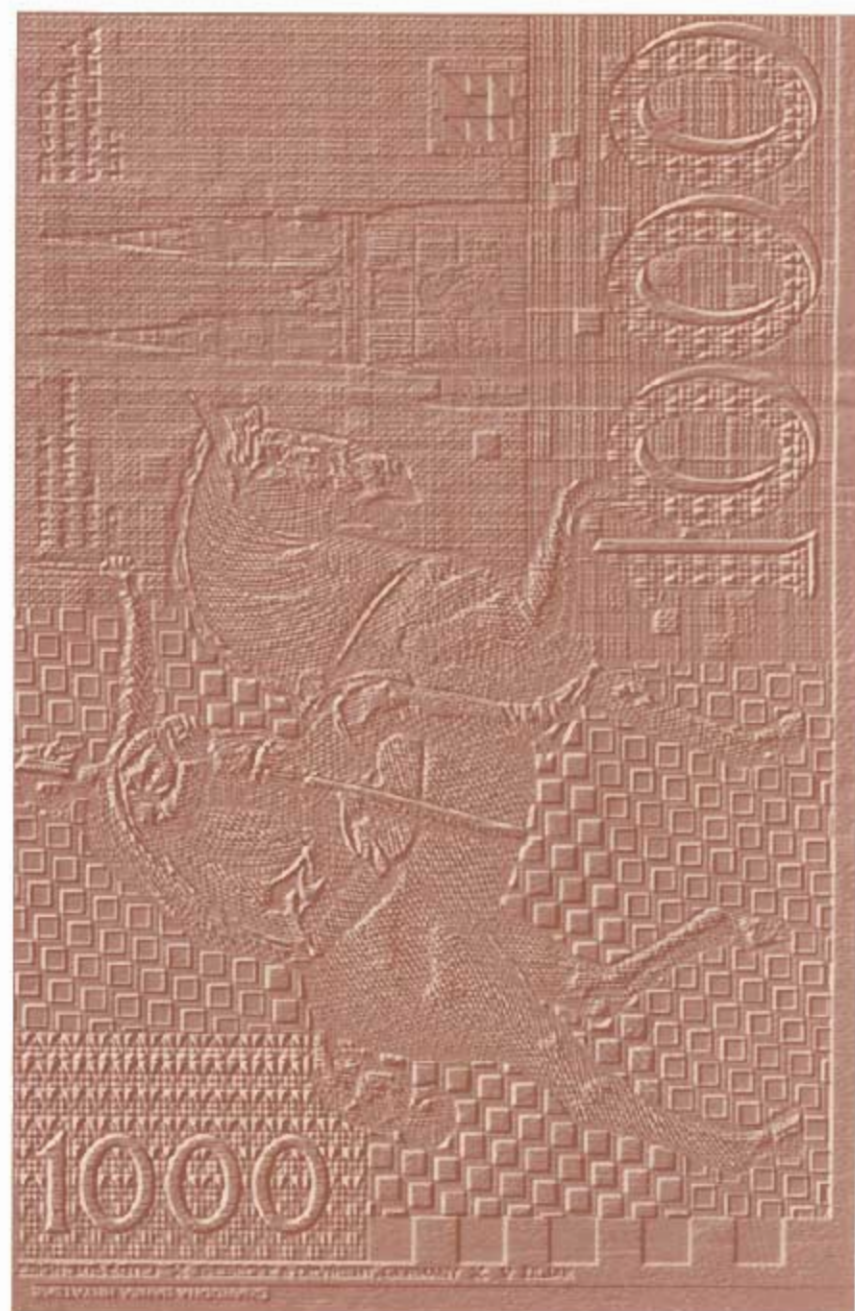

NARODNA BANKA HRVATSKE

B I L T E N

GODINA II
BROJ 22

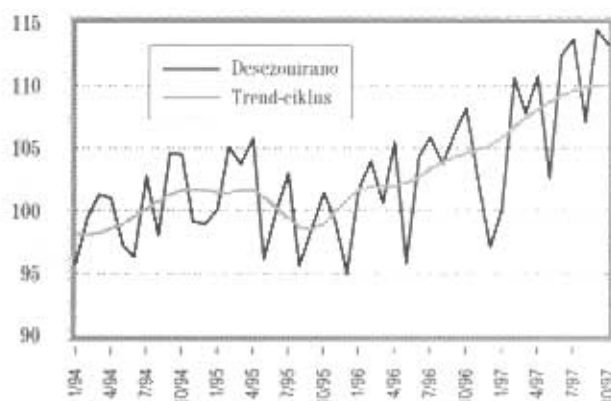
PROSINAC 1997

INDUSTRIJA

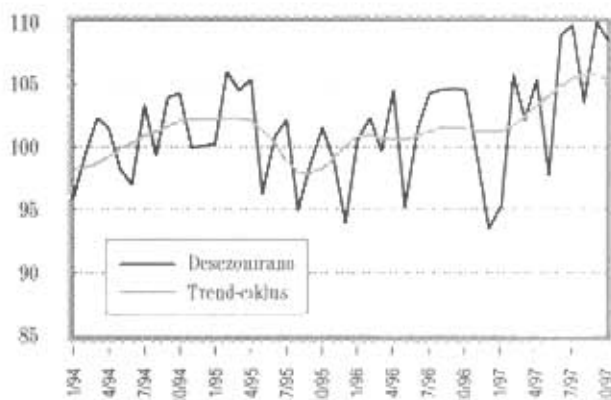
Rast industrijske proizvodnje postupno se ubrzavao tijekom godine da bi na kraju listopada kumulativni godišnji rast bio najviši i iznosio 5,4 posto. Vrlo visoke stope rasta zabilježene su u drugom (6,7%) i trećem tromjesečju (6,3%). Povoljna kretanja industrijske aktivnosti pridonijela su kretanju ukupne gospodarske aktivnosti koja je na kraju rujna imala godišnju stopu rasta od 5,2 posto, a samo u trećem tromjesečju bruto domaći proizvod porastao je za 7,0 posto. Kontinuirano rastući trend industrijske proizvodnje u posljednje dvije godine na kraju listopada dosegao je razinu koja je od prosinca prethodne godine veća za 4,6 posto. Najveći poticaj rastu proizvodnje i ovoga puta dolazi od područja opskrbe električnom energijom, plinom i vodom koje je imalo godišnju stopu rasta od 24,3 posto te od prerađivačke industrije koja je porasla za 2,4 posto. Kod velikog broja odjeljaka listopad je imao izuzetno visoku međugodišnju stopu rasta, a slike pokazuju da je iregularna komponenta još uvijek i česta i izražena.

Protekli dio 1997. godine karakterizirala je visoka domaća potražnja za proizvodima za široku potrošnju i investicijskim proizvodima što se može vidjeti na porastu uvoza ovih grupa proizvoda te njihove domaće proizvodnje. Uvoz proizvoda za široku potrošnju veći je za 40,4 posto, a kapitalnih za 46,9 posto u kumskom iskazu. Domaća proizvodnja netrajnih potrošnih dobara veća je za 11,3 posto, a kapitalnih za 1,1 posto. Izvoz promatran prema namjenskim grupama pokazuje da je smanjena izvozna potražnja samo za kapitalnim dobrima, dok je kod ostalih grupa ona veća u odnosu na usporedivo razdoblje prethodne godine.

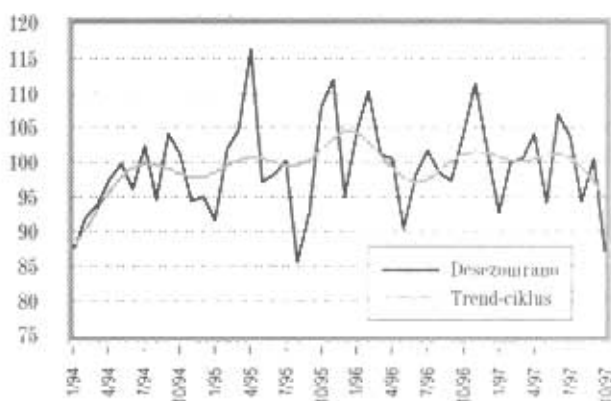
INDEKS FIZIČKOG OBUJMA INDUSTRIJSKE PROIZVODNJE, 1995. = 100
desezonirani podaci i trend-ciklus

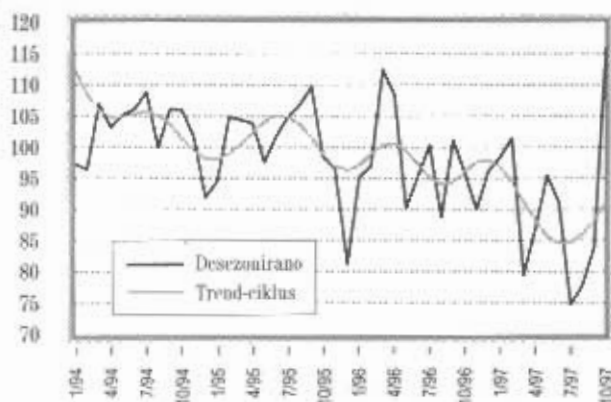
PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA, 1995. = 100
desezonirani podaci i trend-ciklus

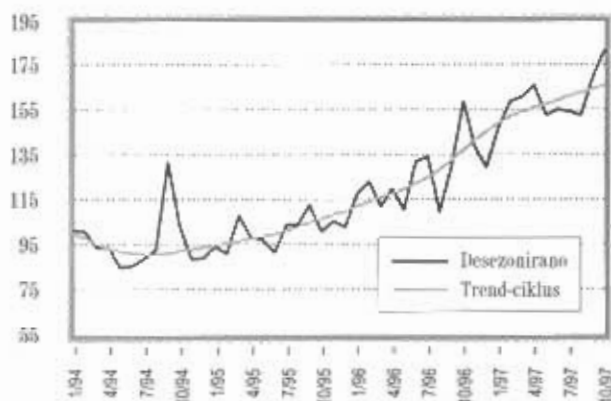
PROIZVODNJA HRANE I PIĆA, 1995. = 100
desezonirani podaci i trend-ciklus

PROIZVODNJA KEMIČALIJA I KEMIJSKIH PROIZVODA, 1995. = 100
desezonirani podaci i trend-ciklus

OPSKRBA EL. ENERGIJOM, PLINOM, PAROM I TOPLOM VODOM, 1995. = 100
desezonirani podaci i trend-ciklus

INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA PREMA GLAVNIM INDUSTRIJSKIM GRUPACIJAMA, 1995. = 100, trend-ciklus

Od posebnog su interesa kretanja narudžbi za proizvode preradivačke industrije koja će se s određenim vremenskim pomakom odraziti na rast njezinog outputa. Saldo ukupnih odgovora ankete najvećih proizvođača pokazuje da su narudžbe u trećem tromjesečju veće od prethodnog tromjesečja, pri čemu inozemna potražnja pada, a domaća raste. Ostvareni izvoz roba preradivačke industrije u kunskom iskazu pokazao je da je izvoz samo u dva područja (proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda i proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava) manji u odnosu na usporedivo razdoblje prethodne godine, dok je u ostalim područjima bio veći. Izvoz proizvoda preradivačke industrije porastao je za 14,5 posto na godišnjoj razini.

Nastavlja se trend smanjenja zaposlenosti u ukupnoj industriji, no u isto se vrijeme povećava proizvodnja, što upućuje na veću efikasnost uslijed bolje organizacije posla i/ili primjene nove tehnologije. U međugodišnjem porastu produktivnosti od 10,4 posto teško se mogu odijeliti utjecaji porasta proizvodnje i pada zaposlenosti.

Problem insolventnosti pravnih osoba prisutan je i u preradivačkoj industriji. Među trinaest odjeljaka s najvećim iznosima nepodmirenih naloga za plaćanje u deset mjeseci pet je industrijskih odjeljaka, od kojih je najveći dug imala proizvodnja hrane i pića. Nakon što su u prvom polugodištu 1996. godine brodogradnja i crna metalurgija imale izuzetnih problema s platežnom sposobnosti, ona je sada poboljšana. Ovo poboljšanje postignuto je zahvaljujući primjeni Zakona o sanaciji određenih subjekata i donesenih odluka vjerovničkih vijeća o pretvaranju dospjelih nespornih potraživanja u udjele odnosno dionice tih subjekata.

TRGOVINA

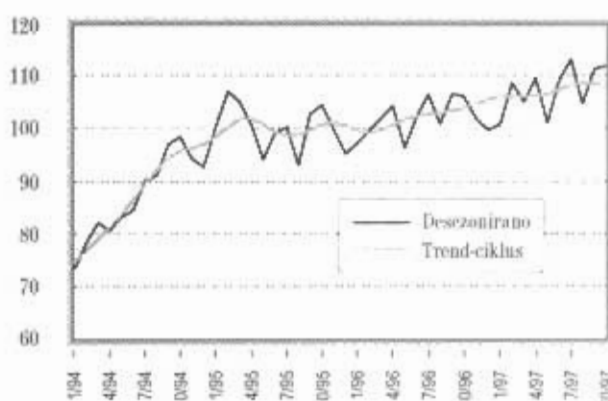
Prema preliminarnim podacima za tekuću godinu realni promet u maloprodaji na kraju listopada imao je međugodišnju stopu rasta od 5,0 posto. U istom su razdoblju zalihe smanjene za 0,7 posto realno. Očekivao se veći međugodišnji porast prometa budući da se zna da je porast plaća u istom razdoblju dosta veći, a broj turista i turističkih noćenja znatno premašuje ostvarenja iz prethodne godine. Ovaj pokazatelj, temeljen na uzorku po prometu najvećih subjekata, predstavlja ocjenu kretanja u ukupnoj maloprodaji, a različit je od kretanja čitave trgovačke djelatnosti (trgovina na veliko i na malo, popravak motornih vozila i motocikla te predmeta za osobnu uporabu u kućanstvu). Stopa rasta od 4,7 posto čitave djelatnosti trgovine za 1996. godinu veća je od one koju je pokazao samo promet na malo. Rast prometa u trgovini na veliko iznosio je 7,3 posto realno, dok je vrijednost zaliha niža za 2,9 posto.

Problem insolventnosti posebno je naglašen u trgovačkoj djelatnosti. Prema vrijednosti nepodmirenih naloga u proteklom dijelu godine trgovina se nalazila na prvom mjestu.

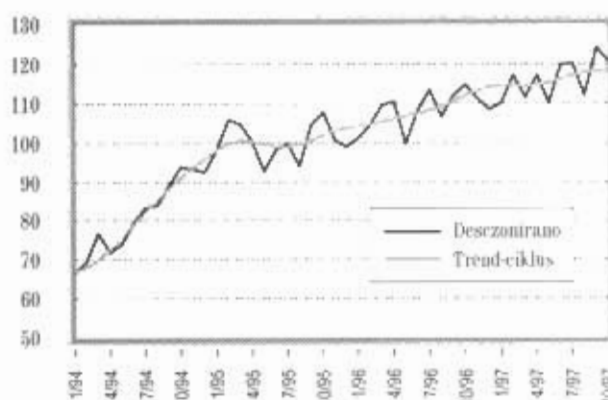
GRADITELJSTVO, PROMET I TURIZAM

Graditeljska aktivnost i dalje ima pozitivan trend. Rastući trend izvršenih sati rada započeo s 1996. godinom dodatno je intenziviran u ovoj godini. Godišnja stopa rasta u devet mjeseci iznosi 15,8 posto, dok je vrijednost izvršenih radova povećana za 35,0 posto. Ostvareni rezultati u graditeljstvu uz ostale raspoložive pokazatelje o investicijskoj aktivnosti ukazuju na njezino oživljavanje.

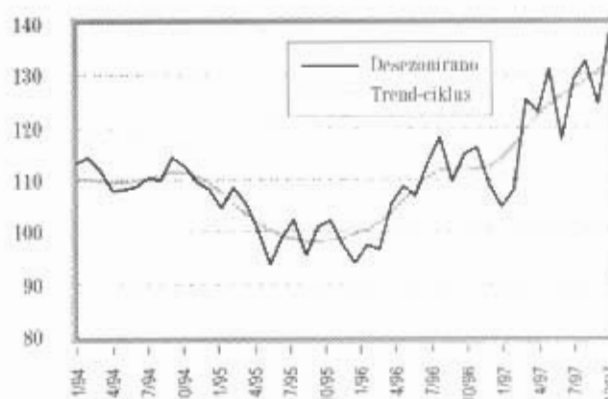
INDEKS REALNOG PROMETA U TRGOVINI NA MALO, 1995. = 100
desezonirani podaci i trend ciklus

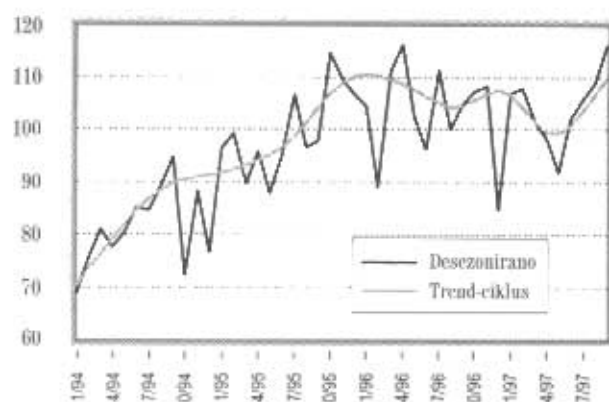
INDEKS REALNOG PROMETA U TRGOVINI NA VELIKO, 1995. = 100
desezonirani podaci i trend ciklus

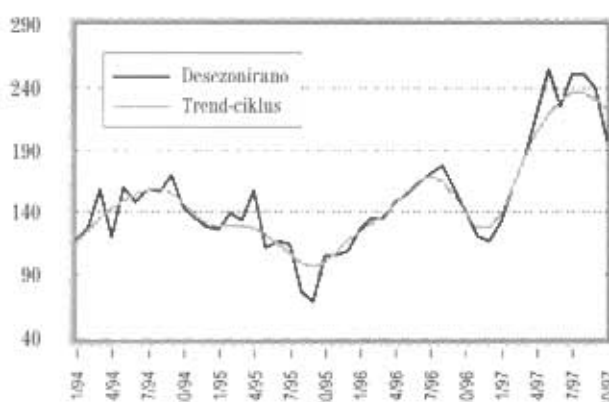
EFEKTIVNI SATI RADA U GRADITELJSTVU, 1995. = 100
desezonirani podaci i trend-ciklus

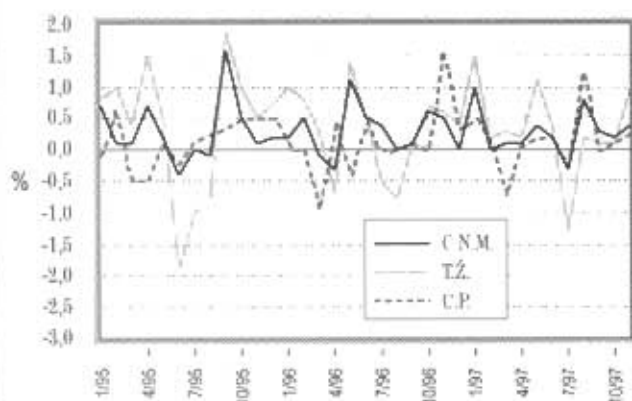
PRIJEVOZ ROBE, 1995. = 100
desezonirani podaci i trend-ciklus

NOĆENJA TURISTA, 1995. = 100
desezonirani podaci i trend-ciklus

CIJENE NA MALO, CIJENE PROIZVOĐAČA I INDEKS TROŠKOVA ŽIVOTA
mjesečne promjene

U djelatnosti prijevoza, skladištenja i veza pokazatelji prijevoza putnika i roba ukazuju na blaga pozitivna kretanja (prevezeno je 1,8% putnika više, dok je prijevoz robe na razini prošlogodišnjeg). Međutim, prateće i pomoćne djelatnosti u prometu (promet u morskim i zračnim lukama, rekreacija, granični promet putnika i robe, poštanske i telekomunikacijske usluge) bile su znatno intenzivnije nego u prethodnoj godini.

Noćenja turista su u cijeloj tekućoj godini imala brzi trend rasta koji je rezultirao međugodišnjom stopom rasta na kraju listopada od 42,5 posto. Stranih je turista bilo više za 49,4 posto, a domaćih za 18,1 posto. U tekućoj je godini u zemlji zabilježeno 29,8 milijuna noćenja i oko pet milijuna turista. Broj turista do kraja listopada veći je od onoga u prethodnoj godini za 36,0 posto. Aktivnost u turističkoj industriji slabit će prema kraju godine, a to znači manji posjet turista i ostvarenih noćenja u odnosu na ljetne mjesec te manju zaposlenost u toj i povezanim djelatnostima. Udio ugostiteljstva i turizma u bruto domaćem proizvodu vidno je porastao u 1997., a realna stopa rasta čitave djelatnosti iznosila je 32 posto. Samo promet u ugostiteljstvu porastao je nominalno za 20,5 posto u odnosu na prethodnu godinu.

CIJENE

U studenom je zabilježen najveći mjesečni rast cijena u posljednja tri mjeseca. Cijene na malo porasle su za 0,4 posto mjesečno, dok je na godišnjoj razini došlo do pada godišnjeg indeksa cijena na malo na samo 3,1 posto, što je jedna od najnižih vrijednosti ove godine.

Na rast cijena u studenom najviše utjecaja imao je rast cijena poljoprivrednih proizvoda. Na mjesečnoj razini njihove su cijene po-

rasle između 7 i 10 posto, ovisno o tome radi li se o sezonskim ili nesezonskim proizvodima, a na godišnjoj razini bilježe rast cijena od čak 24 posto. Visok mjesečni rast indeksa bilježe i cijene prehrambenih sezonskih proizvoda - od jedan posto. Cijene usluga u studenom su rasle po stopi od 0,5 posto, dok je godišnji rast cijena usluga 5,3 posto.

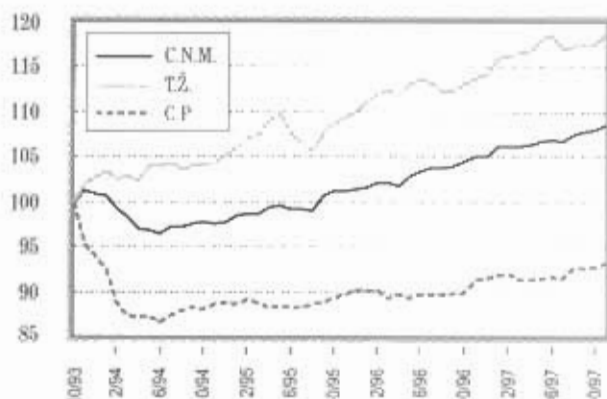
U drugoj polovici godine troškovi života najviše su rasli u mjesecu studenom, i to za jedan posto, te stoga na godišnjoj razini bilježe porast od 4,1 posto. Na tako visok rast indeksa najviše je utjecao rast troškova za prehranu (2,1%) te rast troškova za odjeću i obuću (1,1%). Na godišnjoj razini troškovi za prehranu porasli su za 4,3 posto, a za odjeću i obuću 5,5 posto. Troškovi za usluge su u studenom porasli za 0,5 posto, što je na godišnjoj razini doprinijelo rastu troškova za usluge od 4,8 posto.

Industrijski proizvodi pri proizvođačima zabilježili su rast od 0,3 posto mjesečno, odnosno 1,9 posto na godišnjoj razini. Na rast ukupnog indeksa cijena industrijskih proizvoda najviše je utjecala elektroprivreda. Prema priopćenju Državnog zavoda za statistiku u tom je sektoru tijekom studenoga cijena podignuta za čak 29,3 posto. Cijene u grani prerade kemijskih proizvoda tijekom studenoga porasle su za 0,5 posto, a u proizvodnji prehrambenih proizvoda za 0,4 posto.

ZAPOSLENOST I PLAĆE

U mjesecu listopadu broj registriranih nezaposlenih osoba povećan je za 7.225 osoba, odnosno za 2,6 posto u odnosu na prethodni mjesec, što ukupno čini 284.562 nezaposlenih. Ovakva kretanja slijede negativan jesenski trend povećanja iz ranijih godina, ali na višoj razini tako da povećanje u

INDEKS CIJENA NA MALO, CIJENA PROIZVOĐAČA I TROŠKOVA ŽIVOTA
1993.:10 = 100

INDEKS RELATIVNE CIJENE MEĐUNARODNO NEUTRŽIVIH DOBARA MJEREN
KAO OMJER CIJENA USLUGA I ROBA IZ INDEKSA CIJENA NA MALO, 1992. = 100

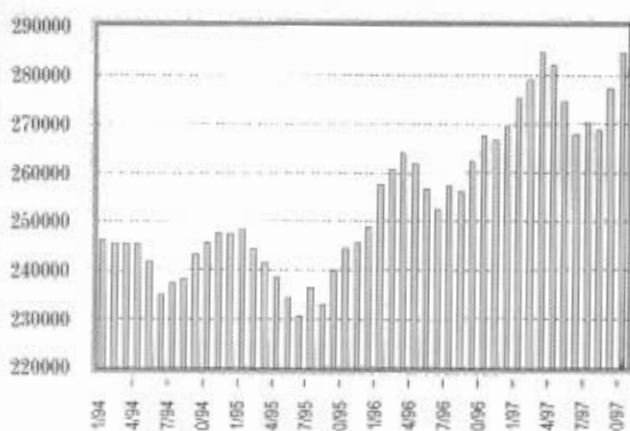
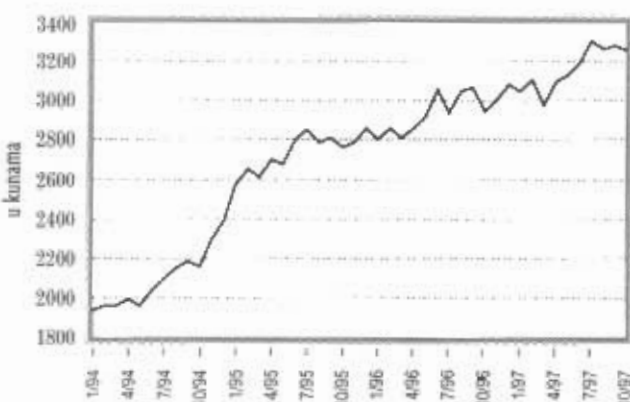
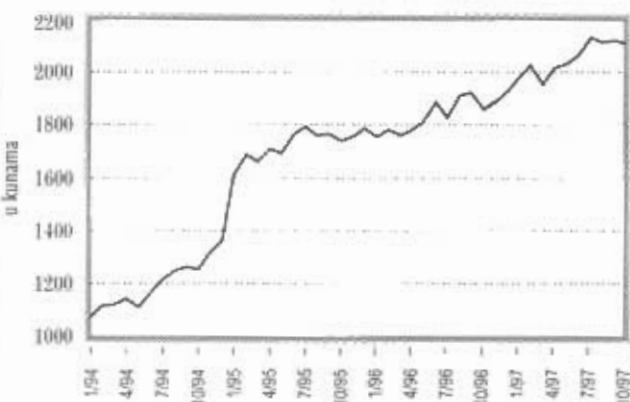

INDEKSI RELATIVNIH CIJENA PREHRANE I STANOVANJA
siječanj 1992. = 100

Napomena: Indeks je izračunat kao omjer cijena prehrane i stambenih usluga prema ukupnom indeksu troškova života.

BROJ NEZAPOSLENIH

PROSJEČNA REALNA BRUTO PLAĆA
u cijenama iz siječnja 1994.PROSJEČNA REALNA NETO PLAĆA
u cijenama iz siječnja 1994.

odnosu na isti mjesec u prošloj godini iznosi 6,3 posto.

Ekonomski aktivno stanovništvo u listopadu je iznosilo 1,635.062 osobe, što je 3,604 više nego u prošlom mjesecu. Uzimajući u obzir povećanje nezaposlenosti, u istom je mjesecu bilo ukupno 1,354.121 zaposlena osoba što je za 3,621 manje nego u rujnu. Takve promjene u strukturi aktivnog stanovništva imale su za posljedicu povećanje ovako mjerene stope nezaposlenosti sa 17 posto u rujnu, na 17,4 posto u listopadu. U strukturi zaposlenih dominirali su zaposleni u poslovnim subjektima kojih je bilo 1,035.681. Sljede ih obrt i slobodne profesije sa 119.835 zaposlenih, dok je aktivnih osiguranih - individualnih poljoprivrednika bilo 120.719.

Povećanje ponude i smanjenje potražnje na tržištu radne snage utjecalo je i na plaće koje su stabilne već četiri mjeseca. Prosječna neto plaća u listopadu je iznosila 2.394 kune što je realno 0,4 posto niže nego u rujnu i 0,9 posto niže od prosječnih plaća u srpnju ove godine. U odnosu na plaće u istom mjesecu prošle godine zabilježeno je realno povećanje od 13,7 posto, dok je plaća u listopadu bila 2,8 posto veća od ovogodišnjeg prosjeka.

MONETARNA KRETANJA

Glavno kretanje u mjesecu listopadu u okviru neto aktive domaćih banaka odnosi se na smanjenje neto inozemne aktive za 1 milijardu kuna i povećanje plasmana po toj osnovi za 0,95 milijardi kuna. Rast ukupnih likvidnih sredstava u listopadu bio je pak zanemariv, prije svega zbog iznenadne stagnacije deviznih depozita.

U listopadu su poslovne banke povukle sredstva s računa u inozemstvu. Depozite po viđenju smanjile su u protuvrijednosti od 0,95 milijarde kuna, a oročene depozite

za daljnjih 0,7 milijardi kuna u odnosu na rujan. Pritom je omjer strane aktive i deviznih depozita tijesno zadržan iznad 0,5, što potvrđuje tezu da banke drže u inozemstvu više sredstava nego što je propisano. No, čini se da će se od sada taj omjer mijenjati.

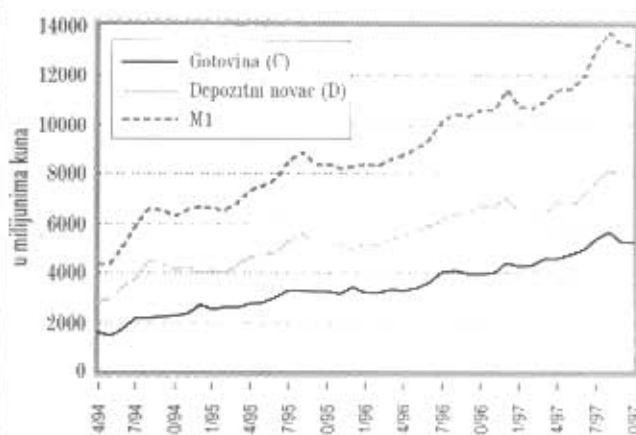
Sredstvima s tih depozita banke su manjim dijelom smanjile svoje obveze prema inozemstvu (0,2 milijarde kuna), a većim dijelom su deviznu likvidnost zamijenile kunskom i direktno plasirale privatnom sektoru (1,1 milijardu kuna.)

Pritom je sektorska i ročna struktura plasmana potpuno u skladu s dosadašnjim trendovima. Krediti stanovništvu kreću s relativno niske osnove i imaju jako visoke stope rasta. Tako dugoročni krediti stanovništvu u ovoj godini rastu prosječnom mjesečnom stopom od 6 posto. Na kraju listopada bili su gotovo dvostruko veći nego na kraju prošle godine i iznosili su 8,3 milijarde kuna. Kratkoročni krediti stanovništvu rastu 4 posto prosječno mjesečno i krajem listopada iznosili su 2,4 milijarde kuna. I kod sektora poduzeća dugoročno zaduživanje raste brže od kratkoročnog (3,5%, odnosno 2% prosječno mjesečno) te na kraju listopada dugoročni krediti iznose 13,6 milijardi kuna, a kratkoročni 12,6 milijardi.

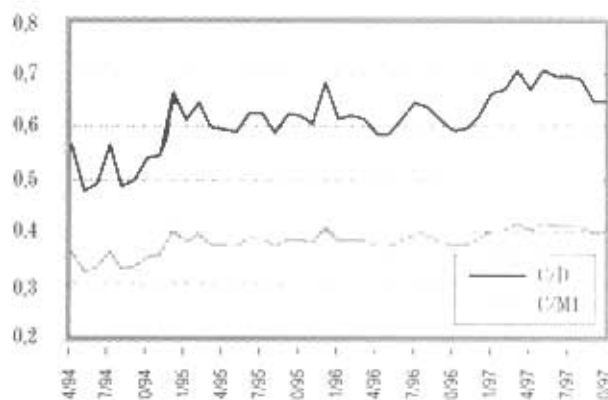
Neto potraživanja od središnje države nastavljaju se smanjivati i u listopadu. Ovoga puta država je povećala kunske depozite kod bankarskog sustava za 0,2 milijarde kuna i smanjila potraživanja po obveznicama za deviznu štednju građana te ostala potraživanja za 1,6 milijardi kuna ukupno. Time je omjer potraživanja od središnje države u odnosu na plasmane ostalim sektorima pao na 0,35 u odnosu na 0,5 na kraju 1996. godine i 0,57 na kraju 1995. godine.

Što se tiče pasive, ukupna likvidna sredstva porasla su u listopadu

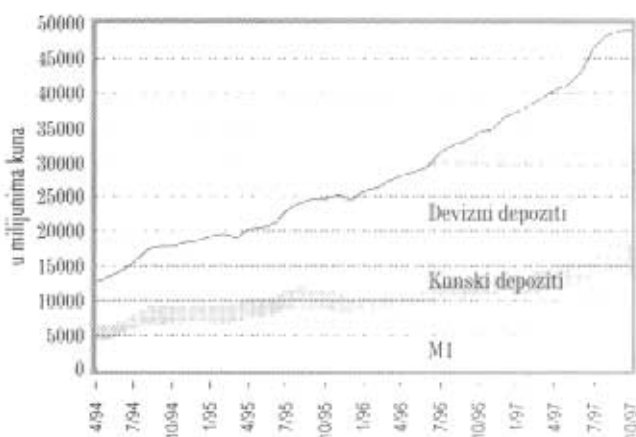
NOVČANA MASA

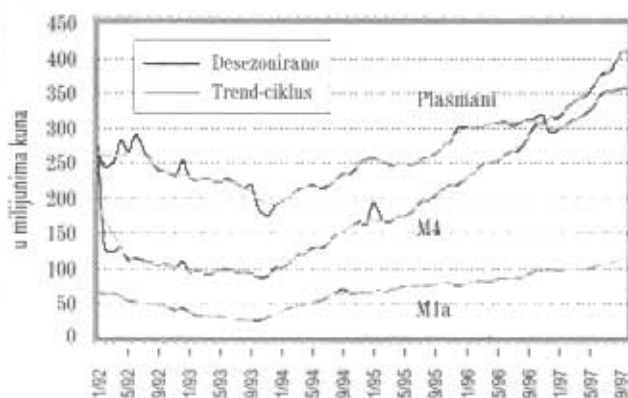
OMJER GOTOVOG I DEPOZITNOG NOVCA (C/D) I UDIO GOTOVINE U NOVČANOJ MASI (C/M1)

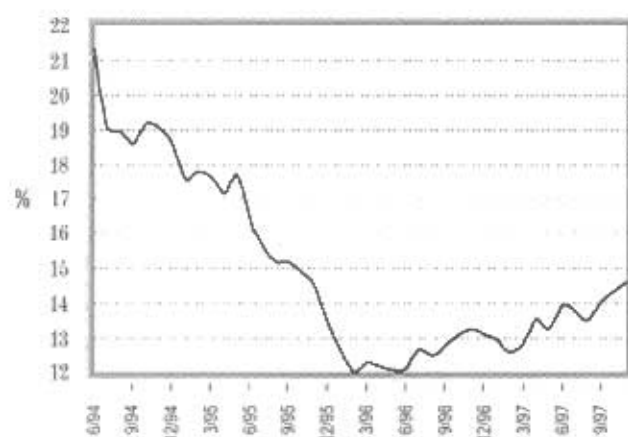
MONETARNI AGREGAT M4

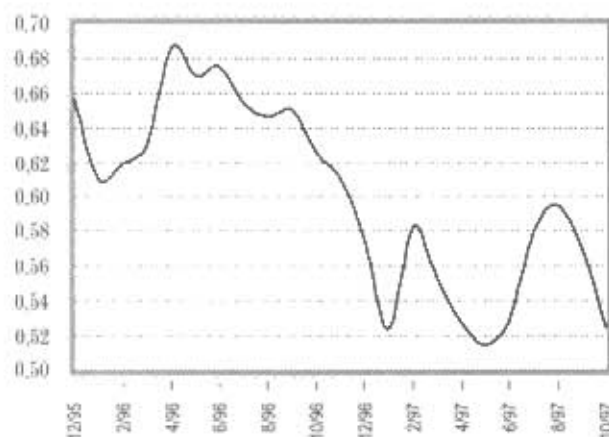
DESEZONIRANE I TRENDNE VRIJEDNOSTI PLASMANA, M4 I M1 a
deflacionirano indeksom cijena na malo, 1992=100

UDIO KUNSKIH DEPOZITA U KVAZI-NOVCU

OMJER INOZEMNE AKTIVE POSLOVNIH BANAKA I DEVIZNIH DEPOZITA

samo za 0,25 milijardi kuna (0,5%), što je apsolutno i relativno najmanji rast M4 u postinflacijskom razdoblju. Novčana masa ostala je jednaka kao i na kraju rujna. Kvazi-novac je porastao za 0,24 milijarde kuna i to 0,13 milijardi kuna po osnovi rasta kunskih depozita i samo 0,1 milijardu kuna po osnovi rasta deviznih depozita.

I gotov novac i depozitni novac svakog sektora pojedinačno ostali su na razini s kraja rujna. To je moguće objasniti smirivanjem rasta neto plaća kod sektora stanovništva u rujnu i listopadu, kao i povećanom kupovinom u inozemstvu, i stanovništva i poduzeća, zbog očekivanog utjecaja uvođenja PDV-a.

Niti kvazi-novac nije značajnije porastao. Kunsku štednju povećalo je stanovništvo za 0,1 milijardu kuna, a deviznu za 0,6 milijardi kuna. Poduzeća su međutim smanjila devizne depozite za 0,5 milijardi kuna, što potvrđuje hipotezu da je vjerojatno započeo proces akumuliranja zaliha pred uvođenje PDV-a. No, hipotezu tek trebaju potvrditi prosinjski podaci. Iako je trend usporavanja rasta deviznih depozita otprije prisutan, mjesec listopad je naglašeno ispod trenda. Devizni depoziti rastu stopom od 3,4 posto prosječno mjesečno u 1997. (za razliku od 1996: 3,7% i 1995: 4,0%), dok su u listopadu porasli samo za 0,4 posto.

Inozemna aktiva središnje banke miruje treći mjesec za redom na razini od 14 milijardi kuna ili 2,5 milijarde USD, oscilirajući povremeno po osnovi promjene tečaja na svjetskim tržištima. Uz mirovanje deviznih transakcija Narodne banke Hrvatske kunaska je aktivnost bila puno življa. Tijekom listopada banke su tijekom dvadeset dana koristile prosječno 65 milijuna kuna lombardnog kredita, dok je u dvadeset pet dana studenoga razdoblje korištenja bilo kraće (petnaest dana)

no s prosječnim iznosom korištenja od 110 milijuna kuna.

Zbog pojačanog korištenja sekundarnih izvora likvidnosti u ta dva mjeseca, središnja banka je aktivirala instrument reotkupa svojih blagajničkih zapisa da racionalizira upravljanje likvidnošću poslovnih banaka. U listopadu je reotkup bio organiziran na četiri dana s odzivom od 300 milijuna kuna, dok je u studenome iznos aranžmana bio upola niži (166 milijuna kuna) i trajao je tri dana. No, iako bi ovakvo zaduživanje banaka kod središnje banke moglo ukazivati na probleme banaka s likvidnošću, kretanje primarnog novca i depozita banaka, posebno sredstava na žiro računima banaka kod središnje banke i razine slobodnih sredstava na tim računima, pokazuju da likvidnost bankarskog sustava nije ugrožena. Glavni razlog pojačanom korištenju sekundarnih izvora likvidnosti u listopadu i studenom bilo je snažno i kontinuirano povećanje depozita središnje države. Ti depoziti su se s prosječnih 0,9 milijardi kuna u ljetnim mjesecima povećali na 1,4 milijarde kuna na kraju listopada da bi u pojedinim danima tijekom studenoga premašivali 1,5 milijardi kuna. U danima udarnih odljeva likvidnih sredstava sa svojih žiro računa banke su koristile sekundarne izvore likvidnosti. Inače, tijekom listopada i dvadeset pet dana studenoga, na žiro računima poslovnih banaka bilo je do 55 posto slobodnih likvidnih sredstava, tj. oko 0,2 milijarde kuna iznad potrebne razine pričuva.

TEČAJ

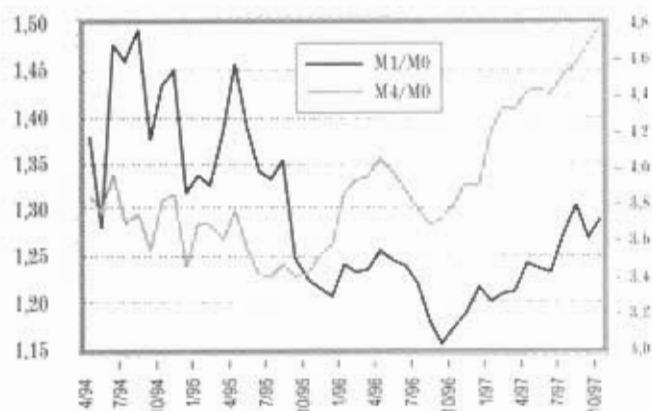
Apresiasijska kune u odnosu na njemačku marku nastavljena je i u studenom. Srednji tečaj kune u odnosu na njemačku marku na tečajnici Narodne banke Hrvatske dostigao je najnižu vrijednost od uvođenja stabilizacijskog progra-

DEVIZNE PRIČUVE I NOVČANA MASA

MONETARNI MULTIPLIKATORI

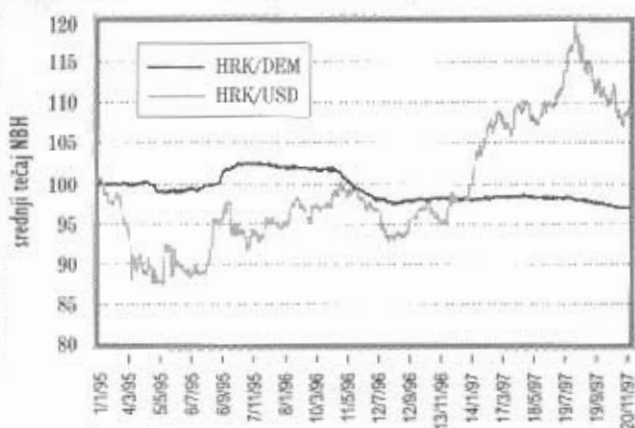
$$m1 = M1/M0 \text{ i } m4 = M4/M0$$

PROSJEČNA STOPA UKUPNIH OBEVZA BANAKA (desna ordinata) I UDIO BLAGAJNIČKIH ZAPISA U M1 (lijeva ordinata)

INDEKSI DNEVNOG NOMINALNOG TEČAJA KUNE PREMA NJEMAČKOJ MARKI I AMERIČKOM DOLARU (1.1.1995. = 100)

NOMINALNI DNEVNI TEČAJ KUNE PREMA 100 DEM

NOMINALNI DNEVNI TEČAJ KUNE PREMA USD

ma. Marka je sredinom studenog vrijedila 3,5216 kuna. To je za 1,66 posto niža vrijednost njemačke marke u odnosu na najvišu vrijednost ove godine od 3,5802 HRK, koja je dostignuta sredinom svibnja. Kuna je u listopadu imala najvišu stopu aprecijacije prema njemačkoj marki od 0,57 posto, dok je u studenom zabilježena stopa aprecijacije od 0,24 posto. Stopa aprecijacije u studenom je prepolovljena, no kuna je u dva dana studenoga dosegla najvišu vrijednost prema marki (odnosno marka je dosegla najnižu vrijednost prema kuni), što i dalje pokazuje pritisak na aprecijaciju.

Dolar je u prvoj polovici studenoga znatno deprecirao prema kuni, dok je u drugoj polovici ponovno porastao (aprecirao). Vrijednost dolara u prvoj polovici mjeseca smanjila se za oko dva posto što je bilo uvjetovano padom vrijednosti dolara prema njemačkoj marki zbog nestabilnosti i pada burzovnog indeksa Dow Jones. U drugoj polovici studenoga dolar je aprecirao prema kuni za više od dva posto i time se vratio na vrijednost s početka mjeseca.

Apresiasija kune prema svim trima najvažnijim valutama koje ulaze u izračun realnog efektivnog tečaja (DEM, USD, ITL), uz staganciju cijena u tim zemljama, a laganim rastom u Hrvatskoj, imala je utjecaj na aprecijaciju realnog efektivnog tečaja kune. Stoga je realni efektivni tečaj u listopadu i studenom (iako precijenjen) aprecirao za oko 0,9 (PPI) te oko 0,95 (CPI) posto u oba mjeseca. U rujnu je, kao što je bilo procijenjeno, zabilježena najveća aprecijacija realnog efektivnog tečaja u ovoj godini od 1,3 posto.

PLATNA BILANCA

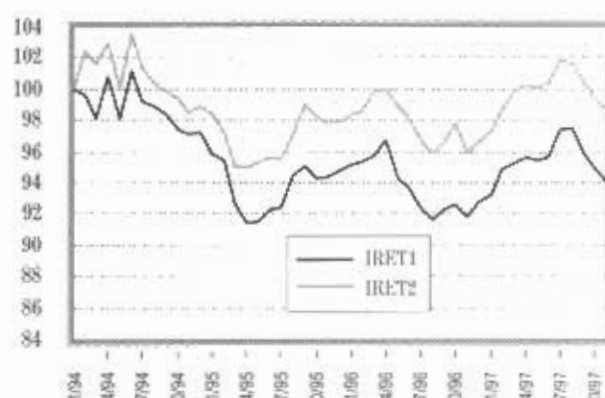
Deficit tekućeg računa platne bilance u prvoj polovici 1997. iznosio je 1.554,3 mil. USD, što je

134,8 posto više nego u istom razdoblju prošle godine. Na to povećanje deficita ponajviše je utjecalo produbljivanje deficita robne razmjene koji je iznosio 2.022,4 mil. USD uz godišnji rast od 45,3 posto, kao i rast tečaja dolara prema europskim valutama i sezonalnost u gospodarskim kretanjima koji su smanjili neto prihode od usluga i tekućih transfera. U ljetnim se mjesecima očekuje značajni porast neto prihoda od turizma. Na računu financijskih transakcija u prvoj polovici godine ostvaren je priljev inozemnih sredstava od 883,0 mil. USD ili 419 posto više nego u istom razdoblju prošle godine. Izravnim stranim ulaganjima priteklo je 158,2 mil. USD ili 42 posto više nego prošle godine. Neto strani krediti povećali su se sa 71,8 na 446,0 mil. USD, od čega se zaduživanje države povećalo sa 7,7 na 296,2 mil. USD.

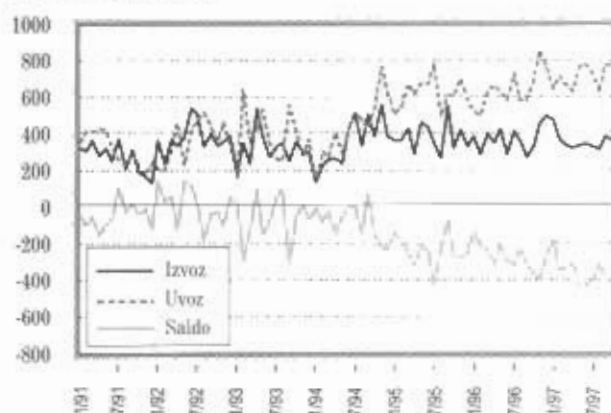
U prvih deset mjeseci hrvatski izvoz iznosio je 3.621,7 mil. USD ili 1,9 posto više nego u istom razdoblju prošle godine. Uvoz je iznosio 7.166,8 mil. USD, što je povećanje od 16,3 posto. Najveći dio uvoza odnosio se na uvoz proizvoda za reprodukciju koji je iznosio 3.564,7 mil. USD s godišnjim rastom od 7,9 posto. Uvoz proizvoda za investicije iznosio je 1.490,7 mil. USD s rastom od 29,6 posto, a proizvoda za široku potrošnju 2.111,5 mil. USD s rastom od 23,6 posto. Negativni saldo robne razmjene iznosio je 3.545 mil. USD što je godišnje povećanje od 35,9 posto.

Hrvatski je inozemni dug 31. rujna iznosio 5.488,4 mil. USD, s povećanjem u prvih devet mjeseci 1997. godine od 680 mil. USD ili 14,1 posto. Od toga se 93,6 posto odnosilo na srednjoročne i dugoročne kredite, a 6,4 posto na kratkoročne kredite. Srednjoročni i dugoročni krediti bilježe rast od 7,7 posto, a kratkoročni od 27,1 posto.

INDEKS REALNOG EFEKTIVNOG TEČAJA UZ CIJENE NA MALO (IRET1) I CIJENE PROIZVOĐAČA (IRET2), 1994:1=100

ROBNI IZVOZ, UVOZ I SALDO ROBNE RAZMJENE u milijunima tekućih USD

PLATNA BILANCA u milijunima USD (preliminarni podaci)

	I-VI. 97.	I-VI. 96.	indeksi I-VI. 97./I-VI. 96.
Tekuće transakcije	-1554,7	-662,3	234,8
Financijske transakcije	895,5	172,4	519,5
Međunarodne pričuve NBH	-12,5	-123,9	10,1
Neto pogreške i propusti	671,7	613,8	109,4

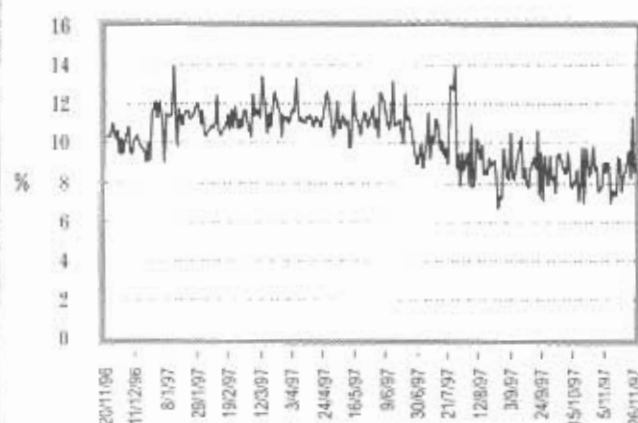
izvor: NBH

ROBNI IZVOZ I UVOZ (u milijunima USD)

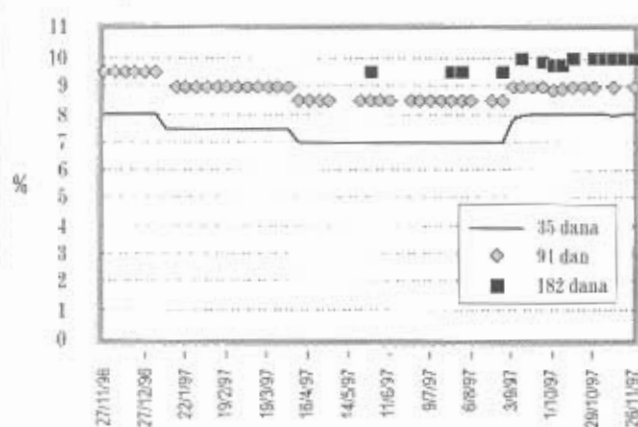
	I-X. 1997.	I-X. 1996.	X. 1997.	X. 1996.
Izvoz	3621,8	3552,6	365,5	331,9
Uvoz	7166,8	6160,4	776,2	608,8
Saldo	-3545,0	-2607,8	-410,7	-366,9

izvor: DZSRH

KAMATNA STOPA NA TRŽIŠTU NOVCA - ZAGREB
dnevni podaci na godišnjoj razini

KAMATNE STOPE NA DRAGOVOLJNE BLAGAJNIČKE ZAPISE U 1996/97
na dan aukcije

KAMATNE STOPE POSLOVNIH BANAKA NA KUNSKE KREDITE
na godišnjoj razini

Međunarodne pričuve NBH 31. listopada iznosile su 2.527,5 mil. USD što je godišnje povećanje od 9,3 posto.

TRŽIŠTE NOVCA I KAMATNE STOPE

Tržište novca ne donosi bitne promjene u proteklih mjesec dana. Prosječne dnevne kamatne stope osciliraju u granicama od 6,9 do 11,5 posto, s time da je srednja vrijednost dnevnih prosjeka na razini mjeseca bliža donjoj granici. Značajan je porast kamatnih stopa pozajmica uz opoziv na 7 posto. Naime, kamatna stopa na tu vrstu pozajmica već je dulje vrijeme bila na razini od 6 posto. Problemi s likvidnošću u studenom bili su kontinuirani, tako da se određena količina lombardnih kredita koristila od samog početka mjeseca. Loša likvidnost bankovnog sustava na kratko se poboljšala završetkom prvog tjedna. Međutim, poboljšanje je bilo kratka vijeka, jer se likvidnost naglo pogoršala zbog isplate mirovina i plaća, plaćanja poreza na promet i akontacija poreza na dobit. Narodna banka reagirala je repo aukcijom blagajničkih zapisa, čime je kratkoročno poboljšala likvidnost i odgodila prijetnju od gubitka prava na upis lombardnih kredita. Nesrazmjer ponude i potražnje na tržištu novca i u drugoj polovici mjeseca bio je na strani potražnje. Razlog tome bilo je uzimanje dnevnih i prekonoćnih pozajmica radi održavanja neizdvojenog dijela obvezne pričuve. U dnevnom trgovanju korisnici kredita sve više traže ročna sredstva na jedan ili dva mjeseca, tako da se u prosjeku 50 posto ostvarenog dnevnog prometa odnosi na ročne plasmane. Ročni plasmani odgovaraju i bankama kreditorima koji imaju višak sredstava na žiro računima, jer tako postižu mnogo bolju zaradu (plasmani na 30 dana nose kamatu

od 12 posto, dok, primjera radi, blagajnički zapisi na 35 dana nose svega 8 posto).

Kratkoročni vrijednosni papiri i nadalje pokazuju relativnu stabilnost u svojim prinosima.

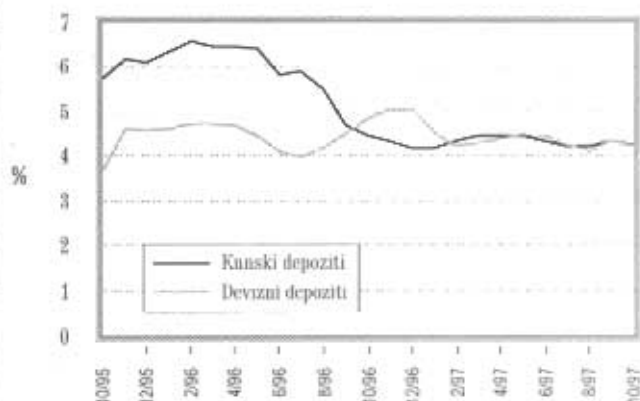
Dragovoljni blagajnički zapisi su s prinosima od 8,0 posto za upis na 35 dana, 9,0 posto za upis na 91 dan i 10,0 posto za upis na 182 dana i dalje korisno ulaganje za poslovne banke, jer služe kao dobro pokriće pri problemima s likvidnošću. Na trezorske zapise Ministarstva financija u studenom su ostvarene kamatne stope od 8,55 posto za upis na 42 dana, 9,90 posto za upis na 91 dan te 10,25 posto za upis na 182 dana.

Aktivne kamatne stope poslovnih banaka u listopadu pokazuju blagi uzlaz. Prosječna kamatna stopa na kunske kredite bez valutne klauzule blago je porasla i iznosi 14,59 posto (kratkoročni krediti 14,70 posto, dugoročni 13,15 posto). Prosječna kamatna stopa na kunske kredite s valutnom klauzulom također je blago porasla na razinu od 15,92 posto (kratkoročni krediti 18,45 posto, dugoročni 12,86 posto). Važno je napomenuti da je blagi porast aktivnih kamatnih stopa prvenstveno uvjetovan porastom kamatnih stopa na kratkoročne kredite. Prosječna kamatna stopa na devizne kredite povećala se za gotovo 3,5 postotna boda s obzirom na rujn i sada je na razini od 18,69 posto.

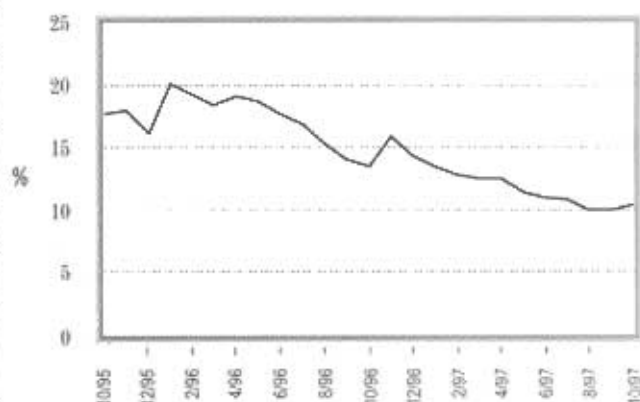
Nastavlja se vrlo stabilan trend pasivnih kamatnih stopa poslovnih banaka. Pasivne kamatne stope bilježe neznatan pad pa se može primijetiti da već dulje vrijeme nema bitne razlike između prosječnih kamatnih stopa na kunske i devizne depozite. Stoga ne čudi što je prosječna kamatna stopa na ukupne kunske i devizne depozite ista i iznosi 4,2 posto.

Blagi rast te neznatan pad pasivnih kamatnih stopa poslovnih banaka djeluje na rast kamatnog

KAMATNE STOPE POSLOVNIH BANAKA NA DEPOZITE na godišnjoj razini

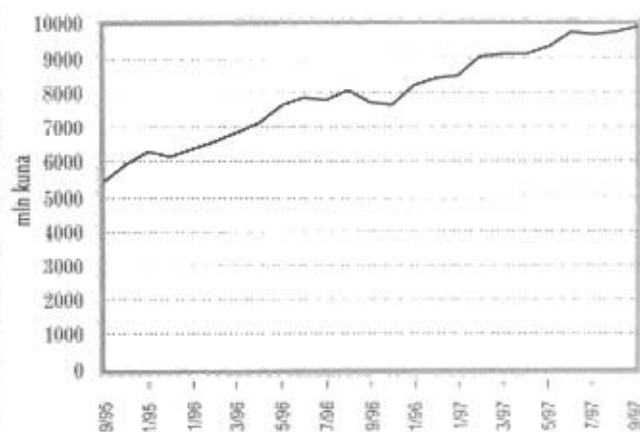

RAZLIKA IZMEĐU KAMATNIH STOPA NA KUNSKA KREDITE I KUNSKA DEPOZITE

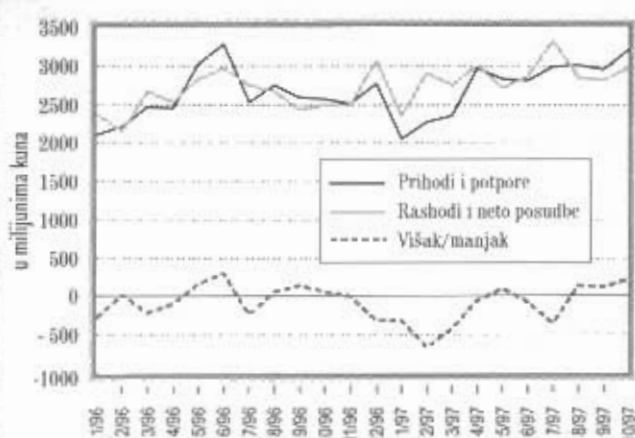

Napomena: razlika (sprem) je izračunata kao razlika kamatnih stopa na kunske kredite bez valutne klauzule i kunske depozite bez valutne klauzule.

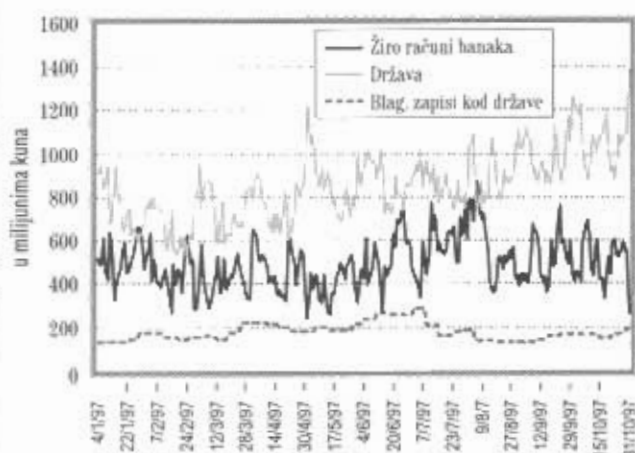
NEPODMIRENI NALOZI ZA PLAĆANJE REGISTRIRANI KOD ZAP-a

OSTVARENJE DRŽAVNOG PRORAČUNA

DEPOZITI KOD NBH U 1997. GODINI

FINANCIRANJE DEFICITA SREDIŠNJE DRŽAVE

u milijunima kuna

	I-IX. 1997.	1997. Plan
UKUPNO FINANCIRANJE	1335	2837
DOMAĆE FINANCIRANJE	-1317	-2276
Od ostale opće države	0	0
Od monetarnih vlasti	-340	-209
Od poslovnih banaka	-1048	-1863
Ostalo domaće financiranje	70	-204
STRANO FINANCIRANJE	2653	5113
Od međunarodnih razvojnih institucija	191	1107
Od stranih država ili vlada	-401	-596
Ostale vanjske posuđbe	2863	4601

"spread"-a, koji je s obzirom na rujnu porastao za 0,3 postotna boda, tako da je u listopadu "spread" na razini od 10,3 postotna boda.

DRŽAVNI PRORAČUN

Na računu središnje države listopad je treći uzastopni mjesec s pozitivnim saldom. Deficit ostvaren u deset mjeseci čini svega 38,7 posto planiranoga cjelogodišnjeg deficita odnosno 0,97 posto planiranog bruto domaćeg proizvoda. Prihodi su na godišnjoj razini porasli za 5,3 posto, a rashodi 10,1 posto. Detaljni podaci o financiranju deficita raspoloživi su za devet mjeseci. Deficit je u cijelosti financiran stranim sredstvima. Negativan predznak neto odnosa s domaćim sektorima znači da se država oslobađala svojih obveza. Glavnina podmirenog duga odnosila se na poslovne banke i to po osnovi otplate glavnice stare devizne štednje (u siječnju i srpnju). Podmirene obveze prema monetarnim vlastima činile su oko četvrtinu ukupnog domaćeg financiranja. U okviru domaćeg financiranja država je dodatno povećala dug po osnovi trezorskih zapisa, izdavanja euro-kunskih obveznica te kratkoročnog posuđivanja.

Strano financiranje pokazalo je da je najveći dug zabilježen po osnovi izdavanja euro-obveznica te kratkoročnog zaduživanja kod jedne inozemne poslovne banke. Saldo odnosa s međunarodnim razvojnim institucijama pokazao je neveliko zaduživanje, dok se u odnosima sa stranim državama i vladama naša država isključivo oslobađala financijskih obveza. U ocjeni ostvarenja proračuna za 1997. zaduživanje je manje od proračunom usvojenoga jer se nisu ostvarile neke od pozajmice (prilagođavanje javnog sektora, poticanje investicija, razvoj privatnog sektora), a neka od realiziranih zaduženja manja su od planiranih.